

***“Europe Direct” dienests jums palīdzēs rast atbildes uz
jautājumiem par Eiropas Savienību.***

Bezmaksas tālruņa numurs (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, taksofonus vai viesnīcas).

Plašāka informācija par Eiropas Savienību ir pieejama internetā (<http://europa.eu>).

Luksemburga, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2015.

ISBN: 978-92-9240-679-0

ISSN: 1977-2556

doi: 10.2802/435608

© Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra, 2015.

Atļauts pārpublicēt, ja sniegta atsauce uz avotu.

Dr. Eusebio Rial-González

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (*EU-OSHA*) 2014. gadā zaudēja mīlētu un cienītu darbinieku. Profilakses un pētniecības nodaļas vadītājs Dr. *Eusebio Rial González* 18. decembrī šķīrās no dzīves tikai 48 gadu vecumā. Kopš pievienošanās *EU-OSHA* 2003. gadā viņš vienmēr bija bijis darbu centrā, lai uzlabotu drošību un veselības aizsardzību darbavietās Eiropā, kā arī bijis neaizstājams vairākos būtiskos projektos: 2014.–2015. gada Drošo un veselībai nekaitīgu darbavietu kampaņā — Veselīgas darba vietas uzvar stresu, Eiropas uzņēmumu apsekojumā par jaunajiem un nākotnes riska veidiem (*ESENER*), tiešsaistes interaktīvā riska novērtēšanas rīka (*OiRA*) un *OSHWiki* tīmekļa platformas veidošanā. Daudziem no mums viņš bija ne tikai augstu vērtēts kolēģis, bet arī dārgs draugs, kura tagad ļoti pietrūkst.

Gads, kura beigas bija tik skumjas, sākās ar daudzveidīgiem plāniem: tika pieņemta *EU-OSHA* stratēģiskā daudzgadu programma 2014.–2020. gadam, sniedzot skaidru priekšstatu par to, kā vislabāk veicināt darba drošību un veselības aizsardzību (DDVA) sarežģītā uzņēmējdarbības vidē. Mūsu darbs janvārī saņēma augsta līmeņa atzinību un atbalstu, kad Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs *Martin Schulz* ieradās oficiālā vizītē Bilbao, lai nepastarpināti uzzinātu par aģentūras aktivitātēm. Eiropas nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības komisārs *László Andor* 31. martā oficiāli atklāja mūsu jaunās telpas Bilbao, Miribiljas rajonā. Tajā pašā dienā starp *EU-OSHA* un Spānijas Karalisti tika parakstīts atrašanās vietas nolīgums, kas ilgtermiņā nostiprināja Bilbao par mūsu mājvietu. Savukārt, jūnijā tika pieņemts ļoti gaidītais ES stratēģiskais satvars veselības aizsardzībai un drošībai darbā (2014.–2020.). Tā stratēģiskie mērķi ir lielā mērā saskaņīgi ar *EU-OSHA* galvenajām darbības jomām.

1 Būt gataviem pārmaiņām

EU-OSHA 2014. gadā publicēja nozīmīgu pārskatu saistībā ar pēdējo liela mēroga prognožu projektu: “[Pašreizējie un nākotnes darba drošības un veselības aizsardzības \(DDVA\) riski veselības aprūpes nozarē, tostarp mājas un kopienas aprūpē](#)”. Tajā ir uzsvērtas problēmas, ar kurām saskaras šī nozare, tostarp pieaugošais pieprasījums pēc veselības aprūpes un nepieciešamība pēc ilgtermiņa aprūpes, kvalificētu un pieredzējušu speciālistu trūkums, kā arī tādu tehnoloģiju lietošanas pieaugums, kuru izmantošanai vajadzīgas jaunas prasmes.

Sagaidot nākamo prognozes projektu, tika publicēts cits svarīgs ziņojums: darbības jomas pētījuma konstatējumi par nākotnes tendencēm darba drošībā un veselības aizsardzībā (“[Darbības jomas pētījums par prognozēm jauniem un nākotnes DDVA riska un uzdevumu veidiem](#)”). Trīs temati, kas tika identificēti kā iespējami nākamā prognozes pētījuma temati, bija: informācijas un komunikācijas tehnoloģiju ietekme uz DDVA tendences cilvēkresursu pārvaldībā, kā arī finanšu krīzes ietekme uz darba drošību un veselības aizsardzību.

Pētniecības prioritāšu identificēšana un noteikšana ļauj produktīvāk veikt pētniecību un efektīvāk izmantot resursus. Tādēļ kā daļu no ilgstoša projekta par DDVA pētniecības prioritātēm *EU-OSHA* izveidoja īso sarakstu ar galvenajām prioritātēm, kas apzinātas [2013. ziņojumā](#), un sagatavoja nostājas dokumentus par šiem tematiem, piemēram, profilaksi kopš izstrādes (“prevention by design”), nolūkā palielināt darba drošības un veselības aizsardzības profilu pētniecības aprindās.

2 Fakti un skaitļi

Saskaņā ar 2014. gada mērķi tika pabeigts darbs pie *ESENER* otrā izdevuma, *ESENER-2*. Tika veiktas aptuveni 50 000 intervijas 36 valstīs, kas liecināja par ievērojamu paraugu skaita pieaugumu, salīdzinot ar pirmo pētījumu. Ziņojumi par rezultātiem un secinājumiem tiks sagatavoti 2015. gadā. Ieteikumi saistībā ar [ESENER-1 pēctesta novērtējumu](#) tika publicēti 2014. gada janvārī un tika iekļauti *ESENER-2*.

Eiropas Parlamenta konferencē 2013. gada decembrī notika iepazīstināšana ar Eiropas Parlamenta pilnvarotā pilotprojekta “Drošāks un veselībai nekaitīgāks darbs jebkurā vecumā — darba drošība un veselības aizsardzība (DDVA) novecojoša darbaspēka kontekstā” provizoriskiem rezultātiem, un 2014. gada janvārī *EU-OSHA* tīmekļa vietnē publicēja [protokolu](#). Rezultātu papildu analīze tiks veikta 2015. gadā, un septembrī notiks noslēguma konference. Šis temats ir nozīmīgs, jo 2016.–2017. gadā tam būs veltīta drošo un veselībai nekaitīgo darbavietu kampaņa — *Drošas un veselībai nekaitīgas darbavietas visiem vecumiem*.

Sākotnējais darbs pie projekta “Darba drošības un veselības aizsardzības (DDVA) uzlabošana mikrouzņēmumos un mazos uzņēmumos Eiropā” tika pabeigts 2014. gadā. Tā mērķis ir apzināt pamatnosacījumus, lai izveidotu vidi, kurā var ievērojami uzlabot DDVA pārvaldību. Visaptverošu pārskatu publicēs 2015. gadā.

EU-OSHA janvārī Parīzē sadarbībā ar Francijas Pārtikas, vides un darba drošības aģentūru

ANSES rīkoja semināru par reprotoksiskiem riskiem. Gada beigās tika publicēts metodoloģijas pārskats par saslimšanu ar vēzi arodekspozīcijas rezultātā “[Kancerogēnu vielu iedarbība un saslimšana ar vēzi arodekspozīcijas rezultātā — novērtēšanas metožu pārskats](#)”. Oktobrī Briselē notika vēl viens seminārs; šoreiz, lai uzsāktu vērienīgu pētījumu par arodslimību slogu. Viens no izceltajiem tematiem bija aizsardzības un brīdinājuma sistēmas. Ar tām tiek identificētas slimības, kas šobrīd nav norādītas kā arodslimības, taču var atklāties, ka tās tomēr ir saistītas ar darbu. Agrīna identificēšana vairo informētību, un tas nozīmē, ka pastāv lielāka iespēja, ka ar šādām slimībām saslimušie darbinieki saņem kompensāciju.

Divi nozīmīgi ziņojumi par aģentūras darbu pie DDVA izmaksām un ieguvumiem tika publicēti 2014. gadā: maijā — “[Darba negadījumu un arodslimību izmaksu novērtēšana: metodoloģiju pārskats](#)”, pēc tam jūnijā notika ekspertu sanāksme, lai pārrunātu konstatējumus; septembrī — “[Darba drošības un veselības aizsardzības ekonomiskais pamatojums: izmaksu un ieguvumu analīze pasākumiem mazos un vidējos uzņēmumos](#)” norādīja pārliecinošus iemeslus labai DDVA pārvaldībai, pēc tam vēlāk tajā pašā mēnesī notika konference “[Ieguldījums DDVA — kā ieguvumi pārsniedz izmaksas](#)”.

3 Rīki DDVA pārvaldībai

Arī saistībā ar *OiRA* 2014. gadā tika paveikts liels darba apjoms: tika publicēti 47 jauni rīki, kas bija vairāk nekā plānotie 35, kā arī izstrādes procesā ir vēl 30 rīki. Lai popularizētu *OiRA* vai nozarē lietotus īpašus rīkus maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), tika organizēti četrpadsmit semināri. Decembrī konferencē (“Kā krīzes laikā nodrošināt uzņēmumu izaugsmi un konkurētspēju, vienlaikus sekmējot veselības aizsardzību un drošību darbā”), kas notika ES Padomes Itālijas prezidentūras aizbildnībā, bija iekļauts darbseminārs, kas veltīts *OiRA*. Papildu nozīmību *OiRA* piešķīra šā temata izcelšana ES stratēģiskajā satvarā veselības aizsardzībai un drošībai darbā, to novērtējot kā galveno instrumentu, lai palīdzētu MVU izpildīt DDVA prasības.

4 Informētības vairošana

Eiropas Komisijā Briselē 7. aprīlī uzsāka 2014.–2015. gada drošo un veselībai nekaitīgo darbavietu kampaņu “Veselīgas darba vietas uzvar stresu”. Tajā pašā dienā darbību uzsāka kampaņas tīmekļa vietne, kurā ir resursi 25 valodās. Nākamajā dienā notika kampaņas iespējamo partneru tikšanās un tika izdots oficiāls kampaņas partnerības piedāvājums. Programmai pievienojās vairāk nekā 100 kampaņas partneru un vairāk nekā 30 partneri no plašsaziņas līdzekļiem pievienojās, lai popularizētu kampaņu.

Iedvesmojoties no iepriekšējā līdzīgā darbsemināra, kas notika 2012.–2013. gada kampaņas laikā, EU-OSHA izveidoja koordinācijas grupu, un 2014. gadā notika vēl trīs pasākumi, kurus organizēja Heineken, LEGO un Toyota. Jau tiek plānoti vēl trīs uzņēmumu organizēti pasākumi, kuri notiks 2015. gadā.

Katras drošo un veselībai nekaitīgo darbavietu kampaņas nozīmīgākais brīdis ir Eiropas Labas prakses balvas konkurss. Pirmo reizi balvas pašreizējā izdevuma konkurss bija pieejams oficiālajiem kampaņas partneriem. Uzvarētājus izvēlējās no 50 nosaukumiem, ko žūrijas sanāksmē 2015. gada janvārī atlasīja tālākai izskatīšanai, un balvu piešķiršanas ceremonija ir paredzēta 2015. gada aprīlī.

Eiropas Nedēļa drošībai un veselībai darbā notika 20.–24. oktobrī, kuras laikā norisinājās simtiem notikumu un aktivitāšu, ko veltīja ar darbu saistīta stresa pārvaldībai un organizēja visas nedēļas garumā. Spānijas kontaktpunkts vien organizēja vairāk nekā 50 iniciatīvu — no apmācības kursiem un semināriem līdz filmu demonstrēšanai un plašsaziņas līdzekļu pasākumiem.

EU-OSHA atbalsta valsts kontaktpunktus, izmantojot Eiropas kampaņas atbalsta komplektu un nodrošinot bagātīgus kampaņas materiālus: kopumā 2014. gadā tika izplatīti 88 720 priekšmeti ar kampaņas logotipu, 476 125 publikācijas 25 valodās, 62 kampaņas stendi un 15 izstādes komplekti.

Oficiālo kampaņas rokasgrāmatu, brošūru un informācijas lapu papildināja galvenā 2014.–2015. gada kampaņas produkcija: filma [Napo filmā ... Kad uzbrūk stress](#); [“E-celvedis par stresa un psihosociālo risku pārvaldību”](#); ziņojums par aktualitātēm [“Ar darbu saistīta stresa un psihosociālo risku radītu izmaksu aprēķināšana”](#) un ar Eurofound kopīgi publicēts ziņojums [“Psihosociālie riski Eiropā: izplatība un profilakses stratēģijas”](#).

Paul Lacoste, 2014. gada Veselībai nekaitīgu darbavietu filmu balvas ieguvējs Leipcigas Dokumentālo un animācijas filmu festivālā (DOK Leipzig)

EU-OSHA direktore Christa Sedlatschek, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības komisārs László Andor, Nodarbinātības, sociālā nodrošinājuma un labklājības ministrijas ministra vietnieks un ES prezidējošās valsts Grieķijas pārstāvis Vasilis Keggkeroglou drošo un veselībai nekaitīgo darbavietu kampaņas uzsākšanas preses konferencē Briselē 2014. gada aprīlī.

Jau ir sācies darbs pie 2016.–2017. gada drošu un veselībai nekaitīgu darbavietu kampaņas Drošas un veselībai nekaitīgas darbavietas visiem vecumiem, kurā uzsvars tiek likts uz ilgtspējīga darba un veselīgas novecošanas veicināšanu. Ir panākta vienošanās par kampaņas darbības jomu un mērķiem, un EU-OSHA ierosināja izveidot tiešsaistes e-rokasgrāmatu, lai atbalstītu uzņēmumus DDVA pārvaldībā novecojoša darbaspēka kontekstā.

Sesto gadu pēc kārtas EU-OSHA ir sponsorējusi Drošu un veselībai nekaitīgu darbavietu filmu balvu DOK Leipzig dokumentālo filmu festivālā, kas notika novembrī. Balvu ieguva Paul Lacoste filma “Harvest”, kurā uzņemta sezonas strādnieku grupa, lasot

vīnogas Francijas dienvidos. Šo filmu izvēlējās, jo tā attēlo nedrošu un mainīgu darba vidi un tā atbilst 2014.–2015. gada kampaņas tematam — ar darbu saistīts stress. Aģentūra arī ir nodrošinājusi subtitrus 13 valodās iepriekšējai balvu saņēmumai Aly Muritiba filmai “*C(us)todians*” par darba dzīvi Brazīlijas cietumā, kā arī tos nosūtījusi kontaktpunktiem.

Pēc sekmīga pilotprojekta 2013. gadā iniciatīva “Napo skolotājiem” tika pagarināta arī 2014. gadā. Šī tiešsaistes pakotne ir paredzēta sākumskolas skolēniem 7–11 gadu vecumā, nodrošinot palīdzību skolotājiem, lai iepazīstinātu bērnus ar drošību un veselības aizsardzību jau agrā vecumā. Iniciatīvas novērtēšana tika veikta 2014. gadā, un 2015. gadā tiks publicēti rezultāti.

Viens no 2014. gada spilgtākajiem notikumiem bija *EU-OSHA* piedalīšanās XX Pasaules Darba drošības un veselības aizsardzības kongresā, kas notika Frankfurtē 24.–27. augustā. Stendā tika demonstrēta *OSHWiki*, *OiRA* un 2014.–2015. gada drošo un veselībai nekaitīgo darbavietu kampaņa. Personāls bija iesaistīts septiņās sesijās, tostarp aģentūras organizētā simpozijā par psihosociālajiem riskiem.

XX Pasaules Darba drošības un veselības aizsardzības kongress 2014. gadā Frankfurtē

5 Zināšanu tīklu veidošana

OSHWiki, kuras darbību atklāja XX Pasaules Darba drošības un veselības aizsardzības kongresā, ir pirmā tīmekļa platforma, kas lietotājiem ļauj sadarboties, lai apkopotu un dalītos ar pieredzi, nodrošinot DDVA kopienai jaunu veidu tiešsaistes tīklu veidošanai. Lai saglabātu vietnes kompetenci un integritāti, rakstus ir sagatavojuši tikai akreditēti autori. *OSHWiki* ir paredzēta uzticamas informācijas nodrošināšanai par visiem galvenajiem DDVA tematiem, kā arī pastāvīgi tiek iesniegti jauni *OSHWiki* raksti. Darbības uzsākšana izraisīja lielu interesi un atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos, un 2014. gadā tika akreditēti vairāk nekā 100 jauni autori.

6 Tīklu veidošana un saziņa

Pirmo reizi 2014. gadā drošo un veselībai nekaitīgo darbavietu kampaņu atbalstīja ar integrētu sociālo plašsaziņas līdzekļu kampaņu, ietverot kampaņas produktus, kas bija īpaši izstrādāti plašsaziņas līdzekļiem, piemēram, infografikas un video. Sākotnējie rādītāji bija ļoti iepriecinoši: pirmajos mēnešos pēc kampaņas uzsākšanas tīmekļa vietnes apmeklējumu skaits bija trīs reizes lielāks nekā iepriekšējās kampaņas laikā šajā pašā periodā.

Gada beigās *EU-OSHA* YouTube kontam bija krietni vairāk nekā 1 000 abonentu, Facebook lapai vairāk nekā 17 000 “Like”,

Twitter kontam bija 11 500 sekotāju, kā arī 5 290 sekotāju *LinkedIn*. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, šie skaitļi ir ievērojami palielinājušies.

Gaidot jaunās aģentūras tīmekļa vietnes darbības uzsākšanu 2015. gadā, tās prototipu demonstrēja XX Pasaules Darba drošības un veselības aizsardzības kongresā, kas augustā notika Frankfurtē. Vienlaicīgi 2014. gada laikā publicēja 46 tīmekļa reklāmas klipus, lai veicinātu publikācijas, aktivitātes un pasākumus, kā arī 11 tematiskus emuāru ierakstus.

Saistībā ar starptautiskā tīkla attīstīšanu 2014. gada 30. novembrī beidzās finansējums *EU-OSHA* projektam, lai atbalstītu valstis, uz kurām attiecas Pirmspievienošanās palīdzības instruments (*IPA*). Atbalstā bija ietverta informācijas nodrošināšana, svarīgāko materiālu tulkošana un finansiālais atbalsts valstu kontaktpunktiem, lai segtu ceļa izdevumus uz semināriem un sanāksmēm. Aģentūra arī nodrošina atbalstu, palielinot valstu kontaktpunktu profilu, piemēram, DDVA konferencēs *IPA* valstīs piedāvājot galvenos runātājus no *EU-OSHA*. Tiek meklēts papildu finansējums, lai projektu var turpināt arī 2015. gadā un pēc tam.

EU-OSHA 2014. gada februārī uzsāka jaunu projektu, kuru finansēja saskaņā ar Eiropas kaimiņattiecību politiku (EKP) un ar kuru 16 partnervalstīm uz dienvidiem un austrumiem no ES piedāvā iespēju veidot privileģētas attiecības ar ES. Kā daļa no šīm attiecībām ir iespēja partnervalstīm piedalīties aģentūru, piemēram, *EU-OSHA*, darbā. Aģentūra ir izveidojusi kontaktus ar kaimiņvalstīm Eiropā, ir apmeklētas vairākas valstis, kā arī galvenos materiālus tulko partnervalstu valodās. Bilbao 2015. gadā notiks semināri un darbsemināri EKP valstu pārstāvjiem.

KĀ PASŪTĪT ES IZDEVUMUS

Bezmaksas izdevumi

- Viens eksemplārs:
ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).
- Vairāk nekā viens eksemplārs vai plakāti/kartes:
Eiropas Savienības pārstāvniecībās (http://ec.europa.eu/represent_lv.htm), Eiropas Savienības delegācijās valstīs, kas nav ES dalībvalstis (http://eeas.europa.eu/delegations/index_lv.htm), ar *Europe Direct* dienesta starpniecību (http://europa.eu/europedirect/index_lv.htm) vai zvanot pa tālruņa numuru 00 800 6 7 8 9 10 11 (zvanīšana bez maksas no jebkuras vietas Eiropas Savienībā) (*).

(*)Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, taksofonus vai viesnīcas).

Maksas izdevumi

- Ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (EU-OSHA) palīdz padarīt Eiropas darbavietas drošākas, veselībai nekaitīgākas un ražīgākas. Aģentūra veic pētījumus, izstrādā un izplata uzticamu, līdzsvarotu un objektīvu informāciju par darba drošību un veselības aizsardzību, kā arī organizē informatīvas Eiropas līmeņa kampaņas. Aģentūra, ko Eiropas Savienība izveidoja 1994. gadā un kuras mītne atrodas Bilbao, Spānijā, apvieno pārstāvjus no Eiropas Komisijas, dalībvalstu valdībām, darba devēju un darbinieku organizācijām, kā arī vadošos ekspertus no 28 ES dalībvalstīm un ārpus tām.

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra

12 Santiago de Compostela,

E-48003 Bilbao, Spānija

Tālr.: +34 944358400

Fakss: +34 944358401

E-pasts: information@osha.europa.eu

<http://osha.europa.eu>